

בס"ד. שיחת ש"פ פינחס, כ"א תמוז, ה'תשכ"ו.

בלתי מוגה

א. ביום הש"ק פ' פינחס שלאחרי המאסר והגאולה (בשנת תרפ"ז), בירך בעל המאסר והגאולה "ברכת הגומל" בעת שעלה לתורה! — בהתאם לפס"ד רבינו הזקן? בנוגע לחולה שנתרפא, שמברך הגומל כשחוזר לבוריו לגמרי, ומזה מובן גם בנוגע להיוצא מבית האסורים, שכל זמן שלא חזר לביתו, לא נקרא ש"יצא מהסכנה לגמרי".

ולהעיר, שכבר הי' תוכן הענין דברכת הגומל ע"י אמירת המאמר ד"ה ברוך הגומל לחייבים טובות שגמלני טוב ב"ג תמוז³, אלא שזהו הענין דברכת הגומל כפי שהוא בתורה, ונוסף לזה צריך להיות הענין דברכת הגומל כפי שהוא באופן של (ברכה ו)תפלה¹.

והענין בזה — שמצד התורה הרי זה עדיין ברוחניות הענינים בלבד; אבל תכלית הכוונה היא שיומשך למטה בפועל ממש בגשמיות,

— שהרי נתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים⁴, כמדובר כמ"פ אודות גודל מעלת הענין דדירה לו ית', שהיא בדוגמת הדירה כפשוטה שבה דר עצם האדם⁵, והיא מקיפה על האדם הדר בה, ועל ידה ניתוסף בו שלמות, כמארז"ל⁶ "כל מי שאין לו בית אינו אדם", ועילוי זה הוא בתחתונים דוקא. ולכן "למצרים ירדתם"⁷, כדי לעשות שם "ארץ טובה ורחבה"⁸. וכן הוא בנוגע לענין ההתגלות אלקות ע"י צדיקים (שזהו"ע ש"שיתף בו מדת רחמים")⁹, שהתכלית היא שיומשך למטה בגשמיות —

וענין זה נעשה דוקא ע"י ענין התפלה, ובאופן של ברכה (כידוע בענין "ברוך גו' מן העולם ועד העולם"¹⁰, שהו"ע ההמשכה מעלמא

(1) ראה גם לעיל ע' 203. וש"נ.
 (2) לוח ברה"נ פ"ב הי"א. סדר ברה"נ
 פי"ג ה"ה.
 (3) סה"מ תרפ"ז ס"ע רח ואילך.
 (4) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר
 ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.
 (5) ראה תו"מ סה"מ שבט ריש ע' רסח. ע'
 שח. וש"נ.
 (6) ראה יבמות סג, רע"א ובתוד"ה שאין
 שם. וראה גם תו"מ חמ"ג ריש ע' 398. וש"נ.
 (7) שבת פח, סע"ב.
 (8) שמות ג, ח.
 (9) ראה תניא שעהיחווה"א רפ"ה.
 (10) תהלים קו, מת.

דאתכסייא לעלמא דאתגלייא¹¹, וזהו גם הענין שחייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום¹², וכאמור, שענין זה הי' ביום הש"ק פ' פינחס.

ואע"פ שבשנה ההיא חל יום הש"ק פ' פינחס בסמיכות ל"ב-י"ג תמוז, שחלו ביום השלישי וביום הרביעי בשבוע דפ' פינחס, כך, שביום הש"ק פ' פינחס נעשית העלי' והשלימות של ימי הגאולה י"ב-י"ג תמוז, ככל עניני השבוע שמתעלים ביום השבת, כמ"ש¹³ "ויכולו השמים והארץ וכל צבאם" — הרי אמירת ברכת הגומל ביום הש"ק לא היתה קשורה עם יום מסויים בחודש, שכן, הדין שיש לברך הגומל בתוך ג' ימים² הוא רק לכתחילה, אבל אם לא נזדמן לו לברך הגומל, מברך גם לאח"ז, בכל זמן שיזדמן לו, וכיון שבהשגחה פרטית היתה אמירת ברכת הגומל ביום הש"ק פ' פינחס, הרי מובן, שבכל שנה ושנה בבוא פ' פינחס (ללא נפק"מ באופן הקביעות בימי החודש), "נזכרים ונעשים"¹⁴ הענינים הקשורים עם ברכת הגומל.

ב. המשך שיחה א' ושיחה ב', בביאור השייכות דפינחס לענין הנס, ע"פ דברי הגמרא¹⁵ "הרואה פינחס בחלום פלא נעשה לו", "כמו שנעשה לפינחס, כדאמרינן בסנהדרין"¹⁶ (אף שהרבה נסים נעשו לו) — שהחידוש אינו בכמות הנסים, אלא שכללות הנהגת הקב"ה עם פינחס היתה מלכתחילה הנהגה של פלא, בהתאם להנהגת פינחס באופן של "פלא", מתוך מס'נ שלמעלה מחשבון ומדידה, ולכן ניתן לו השכר דכהונה¹⁷ (אף שזהו ענין שבא בדרך כלל בירושה), ונעשה אצלו ענין שבטבע — "לזרעו אחריו"¹⁸; והשייכות לבעל הגאולה, שכל מהותו היתה מס'נ¹⁹, ועי"ז פתח את הצינור וסלל את הדרך לכל ההולכים באורחותיו²⁰. — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חל"ג ע' 164 ואילך.

* * *

17 וענין זה שייך גם לכל אחד מישראל — ע"פ מ"ש הרמב"ם (סוף הל' שמיטה ויובל) "לא שבט לוי בלבד, אלא כל איש ואיש . . . אשר נדבה רוחו אותו . . . לעמוד לפני ה' לשרתו ולעובדו . . . הרי זה נתקדש קדש קדשים ויהי' ה' חלקו ונחלתו . . . ויזכה לו בעה"ז . . . כמו שזכה לכהנים ללויים", היינו, שגם פרנסתו הגשמית נעשית באופן ש"ה' הוא נחלתו".

18 פרשתנו כה, יג.

19 אבל לא באופן שהמס'נ היא עיקר

11 ראה זח"א קנח, ריש ע"ב. הובא בלקו"ת ראה יט, ב. ובכ"מ.

12 מנחות מג, ב. וראה המשך חייב אדם לברך תרל"ח פ"ב (סה"מ תרל"ח ס"ע צ). וש"נ.

13 בראשית ב, א. וראה אוה"ת עה"פ.

14 אסתר ט, כח. וראה רמ"ז בס' תיקון שובבים. הובא ונת' בס' לב דוד (להחיד"א) פכ"ט.

15 ברכות נו, סע"ב ובפרש"י.

16 פב, ב.

ג. מאמר (כעין שיחה) ד"ה ברוך הגומל לחייבים טובות שגמלני טוב.

* * *

ד. במאמר ד"ה ברוך הגומל לחייבים טובות שגמלני טוב הנ"ל²¹, מזכיר בעל הגאולה את כל פרטי הענינים ד"ארבעה (ש)צריכים להודות, חולה שנתרפא, וחבוש שיצא מבית האסורים, יורדי הים כשעלו, והולכי דרכים כשיגיעו לישוב, וסימנך, וכל החיי"ם, חולה יסורים ים מדבר, יודוך סלה"²².

ולכאורה אפשר לומר, שבשייכות לענין המאסר והגאולה נוגע רק הענין ד"יסורים" (חבוש שיצא מבית האסורים), אלא כיון דאייתי להכי, הזכיר גם את כל הארבעה שצריכים להודות, שהנקודה המשותפת שבהם היא שיש בהם ענין של צער כו', שלכן צריכים לברך עליהם ברכת הגומל.

אבל באמת, אין לומר שהזכרת שאר הענינים שצריך להודות עליהם היא רק בדרך אגב, שהרי כל עניני התורה הם בתכלית הדיוק ובהשגחה פרטית ו"במכ"ש מההשגחה פרטית שבעניני העולם, כתורת הבעש"ט²³ שיש השגחה פרטית אפילו בנוגע לעלה המתגלגל, כמה פעמים יתגלגל ובאיזה אופן כו', ועד שגם ענין זה עלה במחשבה, ומשלים הכוונה העליונה כו', ועכצ"ל, שבענין המאסר היו כל ד' הענינים שצריכים להודות עליהם²⁴.

במסכת ב"ב (צא, סע"א) שאברהם אבינו הי' חבוש בבית האסורים כו'; ועד"ז בנוגע לבעל הגאולה, שעיקר עבודתו היתה בהפצת התומ"צ כו', לעשות לו ית' דירה בתחתונים, ורק כשהי' צורך בכך, הי' אצלו גם ענין המס"נ.

20) ולא לומר — בנוגע לנסיעה לשליחות — שאין הדברים מכוונים אליו, כי אם למישהו אחר, ואילו הוא יצא י"ח ע"י איזו התעסקות מועטת כו'.

21) במאמר (לעיל ע' 219 ואילך).

22) סה"מ תרפ"ז ע' ריא.

23) ראה כתר שם טוב בהוספות סקע"ט ואילך. וש"נ.

24) ראה גם לקו"ש ח"ב ע' 25 הערה

32.

ושרש העבודה ותכלית הכוונה — כפי שמבאר בעל השמחה והגאולה בכ"מ (ראה תו"מ חל"ו ריש ע' 160. וש"נ) החילוק שבין המס"נ של אברהם אבינו למס"נ של רבי עקיבא, שר"ע חיפש את ענין המס"נ, באמרו, "כל ימי הייתי מצטער מתי יבוא לידי ואקיימנו" (ברכות סא, ב), משא"כ אברהם אבינו, חפצו ורצונו הי' לפרסם אלקות בעולם, כמ"ש (וירא כא, לג) "ויקרא שם גוי א-ל עולם", "שהקריא לשמו של הקב"ה כו'" (סוטה יו"ד, ריש ע"ב), שכולם ידעו שהקב"ה הוא (לא רק א-ל העולם, אלא) א-ל עולם, שהעולם עצמו הוא אלקות (ראה לקו"ת תבוא מב, ד. מג, ג. ובכ"מ), אלא שכאשר הי' צורך בשביל זה בענין של מס"נ, הי' אצלו גם ענין המס"נ (כולל גם ענין המאסר, כמסופר בגמרא

ולדוגמא:

הענין ד"חולה" — כפי שמספר בעל הגאולה ברשימת המאסר²⁵ שזב ממנו דם כו'.

הענין ד"ים" — כי, החילוק בין יסורים (חבוש בבית האסורים) ליורדי הים הוא, שהישיבה בבית-האסורים כשלעצמה (לפני הפסק-דין) אינה מצב של סכנה, ואילו יורדי הים נמצאים בסכנה במשך כל הזמן; אבל הישיבה בבית האסורים במדינה ההיא אינה כמו בשאר המדינות, אלא באופן שבמשך כל הזמן נמצאים בסכנה (כמסופר ברשימת המאסר שלא נתנו לאכול, וכיו"ב), ולכן הרי זה בדוגמת יורדי הים.

ה. אך עדיין צריך להבין:

במאמר הנ"ל מבאר בעל הגאולה פרטי הענינים דארבעה צריכים להודות גם כפי שהם ברוחניות, ולדוגמא, ש"ענין החולי הוא שנתטמטם מוחו ולבו", וכיו"ב בשאר הענינים²⁶.

ולכאורה, ענינים אלו בודאי לא היו שייכים אצל בעל הגאולה, ובמכ"ש מזה שאפילו אדם פשוט צריך לדונו לכך זכות²⁷, ועאכו"כ כשמדובר אודות צדיק ונשיא בישראל!?

ויובן ע"פ מה שמצינו²⁸ שענין התשובה צריך להיות גם אצל צדיק שאינו יכול ללמוד תורה מצד חולי וכיו"ב, כי, אף שאין זה באשמתו, הרי סוכ"ס יש אצלו ענין של חסרון, שזהו ענין החטא, מלשון חסרון²⁹, כמו "והייתי אני ובני שלמה חטאים"³⁰, שפירושו חסרים.

ועד"ז בנדו"ד:

ברשימת המאסר³¹ מספר בעל הגאולה, שאמר לחוקרים — במענה על שאלתם אם הוא יודע היכן הוא נמצא — שהוא נמצא במקום שאסור באמירת ברכה וכיו"ב (אף ש"מלא כל הארץ כבודו"³²).

ומובן, שבמקום כזה אי אפשר להתבונן כדבעי בגדולת הבורא כו', וכיון שחסר בהתבוננות שבמוח, אזי חסר גם בהתעוררות הרגש שבלב, כך, שבדקות הרי זה ענין של חולי כו'.

(25) סה"ש תרפ"ז ע' 212.

(26) סה"מ שם ע' רטז.

(27) אבות פ"א מ"ו (פרק דשבת זו).

(28) ראה סה"מ תר"ם ח"ב ע' תקמב.

(29) לקו"ת מטות פב, א. ובכ"מ.

(30) מלכים"א א, כא ובפרש"י. ועוד.

(31) ראה סה"ש תש"ב ע' 82. וראה גם

שיחת י"ב תמוז דאשתקד סי"ד (תו"מ חמ"ד ס"ע 84). וש"נ.

(32) ישע"י ו, ג.

לקו"ד ח"א קפג, א. וראה גם אג"ק ח"ג ע'

שפו. תו"מ חמ"א ריש ע' 340.

ועד"ז מובן גם בנוגע לענין דיורדי הים — מצד הבלכולים ד"מים רבים", אשר, אע"פ ש"לא יוכלו לכבות את האהבה"³³, מ"מ, הרי זה מבלבל כו'; והולכי מדבריות — להיותו במקום שהוא בבחי' מדבר, "אשר לא ישב אדם שם"³⁴.

ו. ועדיין צריך להבין:

הרי במשך כל זמן הישיבה במאסר עמד בעל הגאולה בתנועה של מס"נ, וא"כ, איך שייך לומר שהי' אצלו ענין של חסרון, בדוגמת הארבעה שצריכים להודות?

ויובן ע"פ המסופר אודות הבית יוסף³⁵, שהובטח לו שיזכה למסור נפשו על קידוש השם (לאיתוקד על קידוש שמיא), ובגלל סיבה מסויימת נטלו ממנו זכות זו, וכתוצאה מזה הי' ביכלתו אח"כ לחבר את ה"שולחן ערוך".

והענין בזה — שאף שמצד עצמו הי' טוב יותר עבורו לזכות למסור נפשו על קידוש השם, מ"מ, מצד העולם הי' טוב יותר שיהי' חיבור השולחן ערוך.

ובנוגע לענינו: כיון שבעל הגאולה הי' נשיא הדור, הי' נוגע לו הטובה של כל הדור, ולכן, אף שמצד טובת עצמו הרי בשבתו במאסר הי' במעמד ומצב היותר נעלה של מס"נ, מ"מ, כיון שהי' חסר אז בענין ההשפעה בעולם (נוסף לכך שגם הוא בעצמו לא הי' יכול לעסוק בתורה, בהתכוננות וכו'), הרי החסרון שבעולם נחשב לחסרון גם אצלו³⁶.

* * *

ז. האמור לעיל שאצל בעל המאסר והגאולה היו כל ד' הענינים שצריכים להודות עליהם — מצינו גם בנוגע לכללות הענין דיציאת מצרים³⁷:

בנוגע לארץ מצרים מצינו במדרשי חז"ל³⁸ שאפילו עבד אחד לא הי' יכול לברוח משם. ומזה מובן, שבהיותם במצרים היו בנ"י במעמד ומצב של חבוש בבית האסורים.

וכמו"כ היו במעמד ומצב של חולה — כמובן מזה שלאחרי

36) חסר הסיום (המור"ל).

37) ראה גם לקו"ש חי"ב שם ואילך.

38) מכילתא יתרו יח, יא. פרש"י שם, ט.

ועוד.

33) שה"ש ח, ז. וראה תו"מ סה"מ חשון

ע' רמו ואילך. וש"נ.

34) ירמ" ב, ו. וראה לקו"ת במדבר ד, ג

ואילך. ובכ"מ.

35) ראה תו"מ חל"ג ע' 384. וש"נ.

היציאה ממצרים נאמר³⁹ "כי אני ה' רופאך", וכמובן גם מפירוש רש"י על הפסוק⁴⁰ "אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים", "משל למלך שה" בנו חולה והוליכו למקום רחוק לרפואתו כו".
 וכמו"כ היו במעמד ומצב של יורדי הים — שזהו הענין דקריעת ים סוף.

וכמו"כ היו במעמד ומצב של הולכי מדבריות — שהרי הלכו "במדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב גו"⁴¹.

וענין זה נוגע גם לכא"א מישראל במשך כל הדורות — כידוע⁴² שמ"ב המסעות מיצי"מ עד ירדן ירחו כוללים את כל פרטי הענינים שאירעו במשך כל הדורות עד לימות המשיח, וכמו"כ ידועה תורת הבעש"ט⁴³ שכל פרטי הענינים דמ"ב המסעות ישנם אצל כל אחד מישראל במשך ק"כ שנות חייו; והרי כללות ענין המסעות הוא המשך הענין דיצי"מ — כדיוק לשון הכתוב⁴⁴ "כימי צאתך מארץ מצרים", ימי לשון רבים⁴⁵, וכמ"ש "אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים"⁴⁶ — עד שבאים ל"ארץ טובה ורחבה"⁸.

וכללות הענין בזה — שכדי לצאת מארץ מצרים, ולבוא לארץ טובה ורחבה, יש צורך בענין של נסים, כדי להנצל מד' הענינים דחולה יסורים ים מדבר, שההצלה מהם היא בבחי' נס שצריך להודות עליו.

וענין זה מודגש ביותר בדורנו זה, דרא דעקבתא דמשיחא — הן בגלל שאז הסכנה שבד' ענינים הנ"ל היא גדולה יותר, וממילא גדול יותר הצורך בענין הנס, והן בגלל שהולכים ומתקרבים לזמן דאתבא צדיקייא בתיובתא⁴⁷, והרי ידוע החילוק בין צדיק לבעל תשובה⁴⁸, שעבודת הצדיק היא ע"פ טעם ודעת, ואילו עבודת הבעל תשובה היא "לדלג שור", שזהו כללות ענין הנסים.

וכדי לזכות להענין דיצי"מ והכניסה לארץ (שזוהי התכלית דיצי"מ) — הנה מהעצות לזה הו"ע העבודה בדרך קבלת עול, שזוהי המעלה

45) ראה זהר ח"א רסא, ב (הובא באוה"ת

ג"ך עה"פ סק"ז (ע' תפז)). ח"ג קעו, רע"א

(הובא ברד"ה כימי צאתך תש"ח (סה"מ

תש"ח ע' 159)).

46) ראה לקו"ת שם פח, ג ואילך.

47) ראה זח"ג קנג, ב.

48) ראה לקו"ת דרושי ש"ש סה, א.

ובכ"מ.

39) בשלח טו, כו.

40) ר"פ מסעי.

41) עקב ח, טו.

42) ראה לקו"ת מסעי פט, ב. ובכ"מ.

וראה גם תו"מ ח"ד ע' 225. רד"ה אלה מסעי

דאשתקד (תו"מ חמ"ד ע' 129).

43) ראה כתר שם טוב בהוספות ס"ל.

וש"נ.

44) מיכה ז, טו.

המיוחדת של נשי ישראל, בחי' מקבל בלבד (ולא משפיע), שהרי הנשים היו מחבבות את הארץ, כמסופר בפרשת השבוע בנוגע לבנות צלפחד⁴⁰. ובהמשך לזה — הנה גם הביאור בפירוש רש"י בפרשת השבוע, כנהוג לאחרונה, יהי' בענין בנות צלפחד.

ח. הביאור בפירוש רש"י על הפסוק⁵⁰ "ויקרב משה את משפטן", "נתעלמה ממנו הלכה. וכאן נפרע על שנטל עטרה לומר והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי. ד"א ראוי' היתה פרשה זו להכתב על ידי משה, אלא שזכו בנות צלפחד ונכתבה על ידן" — שהכרחו של רש"י לומר ש"נתעלמה ממנו הלכה" (ולא שעדיין לא שמע הלכה זו מהקב"ה⁵¹) הוא מ"מ"ש "ויקרב .. משפטן", ש"משפט" (ולא "דבר") הוא הפס"ד וההלכה, ועכצ"ל שידע זאת כבר, אלא שנתעלם ממנו, וטעם הדבר — בתור עונש⁵² "על שנטל עטרה כו'". אלא שעפ"ז קשה: למה המתין הקב"ה עד שנת הארבעים? ולכן מביא "ד"א" לבאר הסיבה ש"נתעלמה ממנו הלכה" — לא בתור עונש, אלא ש"זכו בנות צלפחד ונכתבה על ידן" ("נכתבה" דייקא, כי אמירתה למשה היתה מכבד). אבל, כיון שקשה לומר שבגלל זכותן של בנות צלפחד יפסיד משה שתתעלם ממנו הלכה, לכן העיקר הוא כפי' הא' ש"כאן נפרע כו'⁵³;

(וכן יש להקשות בנוגע למארוז"ל עצמו — שכיון שזהו ענין שנאמר למשה מסיני, הרי התלמיד ותיק רק מגלה זאת, ולא מחדש)? אך הענין הוא, כמבואר באגה"ק שם גופא שהענין דבירור ההלכות הוא לאחרי הירידה לבי"ע, ולכן אין זה בסתירה להלימוד דמשה, שהוא באצילות, ששם הכל מבורר מלמעלה, שהרי "לא יגורך רע" (תהלים ה, ה). וראה לקו"ת במדבר ג, סע"ג ואילך), משא"כ לאחרי שירור לבי"ע ומתערב עם הקליפות כו', אזי יש צורך בבירור ההלכה כדי להעלות מהקליפות כו' (וכן הוא בנוגע לחידוש של התלמיד ותיק — שהוא בבי"ע, ואילו מה שניתן למשה — הרי זה באצילות).
 (52) במדתו של הקב"ה שהיא "מדה כנגד מדה" (פרש"י בנז ז, יא, ז. שלח יד, לז).
 (53) ולכן נאמר בכתוב "ויקרב משה את משפטן" — כדי להדגיש שסיבת הצורך להקריב את משפטן לפני ה' (כיון ש"נתעלמה הלכה") היא בגלל משה דוקא, ש"נפרע על שנטל עטרה כו'".

49) פרש"י פרשתנו כו, סד, כז, א.
 50) פרשתנו כו, ה.
 51) אף ש"כולן נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני" (ראה לקו"ש שבפנים הערה 5). ולהעיר גם מהמבואר בתניא אגה"ק (סכ"ו קמד, ב ואילך)) בענין בירור ההלכות, ש"ע"י עיון ובירור הלכה פסוקה מן הגמרא ופוסקים ראשונים ואחרונים, מה שהי' בהעלם דבר קודם העיון הלז .. מעלה הלכה זו מהקליפות שהיו מעלימים ומכסים אותה וכו'", "ולכן באים העליונים לשמוע חידושי תורה מהתחתונים מה שמחדשים ומגלים תעלומות החכמה שהיו כבושים בגולה עד עתה כו'", וכפי שמביא גם בקונטרס אחרון (ד"ה ולהבין פרוטי ההלכות (קנט, ב)), ומוסיף שם גם מארוז"ל שכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש נאמר למשה מסיני, כך, שלומדים זאת בהמשך אחד — אף שלכאורה סותרים הדברים (ראה גם תו"מ ח"מ"ע ע' 384. וש"נ): כיון שענין זה נאמר למשה מסיני, הרי זו הלכה ברורה, שכבר הוציאו אותה מהקליפות

וענין מופלא בפרש"י זה (ועפ"ז יומתק יותר הפי' שע"ד הפשט⁵⁴): הטעם שהענין ד"נתעלמה הלכה" הי' דוקא גבי בנות צלפחד, ובמעשה זמרי — כי, התעלמות הלכות אלו ממש לא גרמה הפסד לבנ", שבלאה"כ לא היו יכולים לקבלן ממש, כיון שהי' "נוגע בדבר" (שאינן שומעין לו אם לא אמרה קודם המעשה): במעשה זמרי, "בת יתרו מי התירה לך"⁵⁵, וגבי בנות צלפחד, שאמרו שאביהם לא הי' בעדת קרח שחלקו על משה⁵⁶ — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש ח"ג ע' 93 ואילך.

* * *

ט. בהמשך לביאור החילוק בין פרשת בנות צלפחד, ש"נתעלמה הלכה ממנו", לפרשת פסח שני, שנאמרה לראשונה כאן, כפירש"י⁵⁷ "ראוי' היתה פרשה זו להאמר על ידי משה, כשאר כל התורה כולה, אלא שזכו אלו שתאמר על ידן כו'" — נתבאר גם כל אריכות פירוש רש"י גבי פסח שני: "למה נגרע"⁵⁷, "אמר להם, אין קדשים קרבים בטומאה, אמרו לו, יזרק הדם עלינו בכהנים טהורים ויאכל הבשר לטמאים" — ש"למה נגרע" היא שאלה בפני עצמה, ועל זה השיב משה: "אין קדשים קרבים בטומאה"; וכיון שעתה נתחדש להם שזהו "קרבן" (דע"פ פשט אין כל ראי' עד עתה שבפסח יש בו ענין ודיני קרבן), הוסיפו לטעון: במקום "לבלתי הקריב את קרבן ה'", מוטב ש"יזרק הדם עלינו בכהנים טהורים* ויאכל הבשר (כהגירסא הנפוצה) לטמאים" (כיון שהיו סבורים שאכילת הפסח היא מצוה בפני עצמה, שאינה קשורה עם הקרבת הקרבן) — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס⁵⁸ בלקו"ש חכ"ח ע' 68 ואילך.

(* ועפ"ז מתורצת תמי' גדולה בפרש"י דקאמר "יזרק .. בכהנים טהורים" — מאי קמ"ל? ומאין הראי'? ומאן דכר הענין בכלל? — כי רק עתה גמרו שזהו "קרבן ה'" (ולא — כהלשון עד עתה — "פסח"). ועוד יש להאריך כו"כ.

56) ואעפ"כ שמעו לו (ראה גם לקו"ש שבפנים הערה 35) — כפי שמפרש רש"י בפסוק (פרשתנו כז, ז) "כן בנות צלפחד דוברות", "כך כתובה פרשה זו לפני במרום, מגיד שראתה עינין כו'", ונמצא, שבנות צלפחד מעידים על אמיתת ההלכה עוד קודם המעשה (וכמו בפינחס, שנזכר ההלכה ששמע קודם המעשה).

57) בעלותך ט, ז.

58) בשילוב שיחת ש"פ שלח שנה זו.

54) כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר — בסגנון של התפעלות — שכאן רואים שכל חלקי התורה קשורים זב"ז. והוסיף, שאע"פ שאין מקום לומר "שמועה זו נאה כו'" (עירובין סד, א), הרי מצינו עד"ז כמ"פ בדרושי הצ"צ בדרך מצוותיך, שלאחרי הביאור בפנימיות הענינים, הנה מרוב ההפלאה כו', מסיים: "מה נעימים חוקיו ומשפטיו ב"ה" (סט, רע"א), וכיו"ב.

55) פרש"י בלק כה, ו.

י. ויש להוסיף ולבאר המשך דברי רש"י⁵⁷ — "אמר להם, עמדו ואשמעה"⁵⁹, כתלמיד המובטח לשמוע מפי רבו. אשרי ילוד אשה שכך מובטח לו שכל זמן שהי' רוצה הי' מדבר עם השכינה."

ובהקדם ביאור הטעם שרק כאן אמר משה "עמדו ואשמעה מה יצוה ה'", ולא אצל בנות צלפחד, וגם לא אצל המגדף והמקושש:

בנוגע לבנות צלפחד — כיון שלא הי' מדובר אודות ענין שנוגע למעשה בפועל תיכף ומיד, כי אם לאחרי הכניסה לארץ, לכן "ויקרב משה את משפטן לפני ה'", אבל לא אמר "עמדו ואשמעה גו'", כיון שיתכן שהקב"ה לא ישיב לו מיד, בגלל שיש ענינים שנוגעים למעשה עתה, שהם דוחים את הענינים שנוגעים רק לאחרי זמן⁶⁰.

ובנוגע למגדף ומקושש — אף שזהו ענין שנוגע למעשה עתה, הרי מובן בפשטות, שמשה רבינו, רועה נאמן, ש"אוהב ישראל היי"⁶¹, והשתדל אפילו עבור אלו שחטאו בעגל, ועד שאמר "ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת"⁶², בודאי לא ינצל את חשיבותו אצל הקב"ה כדי למהר ולברר מיד מהו העונש שמגיע למגדף או המקושש! ...

— משה רבינו צריך למלא את חובתו ע"פ תורה, ולכן, כשהביאו אליו את המגדף, הניחו במשמר, "לפרוש להם על פי ה'", "אם חייב מיתה אם לאו"⁶³, וכמו"כ כשהביאו אליו את המקושש, לאחרי "שהתרו בו ולא הניח מלקושש", הניחו במשמר, "כי לא פורש מה יעשה לו", "באיזו מיתה ימות"⁶⁴; אבל לרוץ ולברר אצל הקב"ה מהו העונש שלהם — אין זה תפקידו של משה, ענין זה משאיר משה להקב"ה שיעשה כרצונו, ובינתיים, ימשיכו המגדף והמקושש לחיות במשמר ללא עונש.

[ועד"ז יש לבאר הטעם שהענין ש"נתעלמה הלכה" ממה שתור עונש "על שנטל עטרה כו'" לא הי' בנוגע למגדף ומקושש (שלפני פרשת בנות צלפחד), היינו, שהקב"ה יאמר למשה מלכתחילה את דינם⁶⁵, ואח"כ תתעלם ממנו הלכה זו כדי ליפרע ממנו כו' — כיון שלא מסתבר שהקב"ה ימהר לומר פס"ד כיצד להעניש איש ישראל כו'.]

אבל בנוגע לפסח שני, כאשר יש אנשים שטוענים⁵⁷ "למה נגרע

(59) בהעלותך שם, ח.

(60) ראה תוספתא סנהדרין ספ"ז. רמב"ם הלי' ת"ת פ"ד ה"ח. טושו"ע י"ד סרמ"ו ס"ד.

(61) מנחות סה, סע"א ואילך.

(62) תשא לב, לב.

(63) אמור כד, יב ובפרש"י.

(64) שלח טו, לג"ד ובפרש"י.

(65) ומובן שאין זה בסתירה לכך ש"צדיק ורשע לא קאמר" (ראה נדה טז, ב), אלא זהו דבר התלוי בבחירת האדם — שהרי לא מדובר אודות איש פרטי, אלא אודות דין כללי, כך, שאין זה שולל את ענין הבחירה.

לבלתי הקריב את קרבן ה', וזהו ענין שנוגע למעשה עתה — יש צורך לקבל תשובה מיד.

יא. אך עפ"ז צריך להבין מ"ש רש"י "אשרי ילוד אשה שכך מובטח לו שכל זמן שהי' רוצה הי' מדבר עם השכינה" — דלכאורה, מהו ההכרח שענין זה קשור עם מעלתו המיוחדת של משה, הרי גם לולי זאת, הי' הקב"ה צריך ליתן מענה מיד, כיון שזהו ענין שנוגע למעשה עתה? והביאור בזה — שההכרח לכך הוא מזה שמשה "אמר להם, עמדו ואשמעה":

לכאורה אינו מובן: מניין לו למשה שבודאי "יצוה ה'" (דינם של האנשים האלה) תיכף ומיד — הרי יתכן שהקב"ה לא יצוה מאומה, כיון שאין רצונו שיקריבו בטומאה (כפי שמשה הי' סבור), וגם אם רצונו שיקריבו בזמן אחר, יתכן שלא יצווה על זה עתה, אלא לאחר זמן; ולכאורה הי' משה צריך רק להקריב את משפטם לפני ה', ולסמוך על הקב"ה שיעשה כרצונו.

ומזה שמשה לא הסתפק בכך, אלא "אמר להם, עמדו ואשמעה (מה יצוה ה' לכם)", מובן, שהנהגת משה היתה "כתלמיד המובטח לשמוע מפי רבו" [וטעם הדבר — כדי לחסוך ממנו את הטירדא ("מאַטערניש")] בגלל הספק, וכידוע⁶⁶ שאין לך שמחה כהתרת הספקות, ומוסיף ומסיים: "אשרי ילוד אשה שכך מובטח לו שכל זמן שהי' רוצה הי' מדבר עם השכינה"⁶⁷.

יב. אך עפ"ז נשאלת שאלה: כיון שכל כך גדלה מעלתו של משה, היתכן שלא ידע להשיב להם הדין דפסח שני (כמו שידע להשיב ש"אין קדשים קרבים בטומאה")? — ועל זה ממשיך רש"י: "וראוי היתה פרשה זו להאמר ע"י משה, כשאר כל התורה כולה, אלא שזכו אלו שתאמר על ידיהן, שמגלגלין זכות ע"י זכאי".

יג. והנה, אע"פ שבפ' פינחס איתא בפירוש רש"י ש"נתעלמה הלכה" ממשה — הנה לאח"ז באים לפרשת מטות, שנוסף לכך שבתחילתה מפרש רש"י ש"חלק כבוד לנשיאים ללמדם תחילה כו", ממשיך ומבאר המעלה המיוחדת של משה — ש"נתנבא בלשון זה הדבר", באופן נעלה יותר משאר הנביאים ש"נתנבאו בכה". וכללות הענין בזה — כפי שמפרש רש"י במק"א שהלשון "זה"

66) מאמר החכם — הובא בהמשך מים רבים תרל"ו בתחלתו. וראה שו"ת הרמ"א ריש ס"ה. מצו"ד משלי טו, ל.

67) ראה גם שיחת ש"פ שלח ס"כ (לעיל ע' 128 ואילך).

נופל על דבר ש"מראין אותו באצבע"⁶⁸, שזוהי המעלה של ראי' לגבי שמיעה, שרואה בעצמו את עצם הדבר. ובענין זה היא המעלה המיוחדת של משה רבינו.

ויש לקשר זה גם עם הענין דהתרת נדרים שבהתחלת פ' מטות (שעז"נ "זה הדבר וגו'"):

מצינו ש"חכם עוקר את הנדר מעיקרו" (למפרע)⁶⁹. ולכאורה אינו מובן: בשלמא בנוגע להוה והעתיד יכולים לפעול שינוי כו', אבל איך יכולים לשנות את העבר? אך הענין הוא — שענינו של חכם הוא בחי' החכמה, שקשורה עם מוח הזכרון⁷⁰, שהו"ע הראי'⁷¹, שלכן לא שייך בזה שינויים כו'⁷² [ולהעיר גם מהידוע שבחכמה לא הי' ענין של שבירה, וכמ"ש⁷³ "ימותו ולא בחכמה"], כיון שתמיד עומד לנגד עיניו כדבר ההוה. ולכן יש בכחו של החכם לעקור מלמפרע — כיון שאצלו הרי זה כמו דבר ההוה.

וזהו גם מה שמצינו במשה שלא שלטו שונאיו במעשה ידיו, ש"משנבנה מקדש ראשון נגזו אוהל מועד קרשיו ובריחיו ועמודיו ואדניו .. תחת מחילות של היכל"⁷⁴, והיינו, שמעשה ידי משה הם נצחיים⁷⁵ — שזהו לפי שענינו של משה הו"ע החכמה, ענין הראי', שבה לא שייך שינויים, כנ"ל, להיותה ענין נצחי.

וכן הוא גם בנוגע לכל נשיאי ישראל, כפי שכותב בעל הגאולה⁷⁶ על אביו, כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, ש"דברי צדיקים קיימים לעד". ומזה מובן גם בנוגע אליו, שכל עניניו והוראותיו כו' הם נצחיים וקיימים לעד, כולל גם הענין ד"טוב עין הוא יבורך"⁷⁷, שנמשכים כל הברכות עד לענינים גשמיים, בני חיי ומזוני רוחי כפשוטו, "מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה"⁷⁸.

(לאחרי ברכה אחרונה — אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א):

יה"ר שבקרוב יהפכו ימים אלו לששון ולשמחה.

(68) פרש"י בא יב, ב. בשלח טו, ב. ובכ"מ.

74) סוטה ט, סע"א. בהעלותך ח, ד.

(69) כתובות עד, ריש ע"ב.

(70) ראה תו"א תצוה פא, סע"ג ואילך.

(71) ראה תו"א משפטים עה, א. ובכ"מ.

(72) ראה גם לקו"ת ס"פ קדושים.

(73) זח"ג קל, ב.

(74) משלי כב, ט. וראה נדרים לח, א.

(75) זח"ג קל, ב.

(76) ראה אג"ק שלו ח"ג ע' תקעו. ח"ד ע' שלט. ח"י ע' קמו. ח"א ע' שכט.

(77) משלי כב, ט. וראה נדרים לח, א.

(78) נוסח ברכה הג' דברכת המזון.